

EKLÅNGEN

förr och nu

Nr 13. Maj 2013

Soldattorp i Eklången sid 2

Eklångensoldater i krig sid 4

**Om indelningsverket och
Södermanlands Regemente sid 5**

Släkten Åhrberg i Eklången sid 6-7

**Utdrag ur torpsyneprotokoll för
Södermanlands regemente sid 8**

Torpet Dalsäng sid 9-10

Sörmlands regementes uniform.

Färglitografi av F. G. Nordmann i Julius Mankell "Anteckningar rörande svenska regementers historia" (1864)

Vad är en beväring? Sid 7

Gänget bakom "Eklången förr och nu" sid 11 - Skolfoto från 1945 sid 12 - Grindstugans historia sid 13 - 19- Så hittar du din fastighets historia sid 20 - Dramatik i Eklången sid 21-24 - Eklången Nu sid 25

Två soldattorp i Eklången

I Eklången har funnits åtminstone två soldattorp.

Det ena var "Skogsborg", Eklången-Koppartorp, med rotenummer 1163 innan år 1710 och nr 1105 efter detta år.

Torpet låg på koordinaterna X656863 Y155410.

Den siste soldaten på torpet var Erik Wilhelm Åhrberg, (tidigare Åhlund) som antogs till krigstjänst i november 1876 och tjänade kronan till sitt avsked september 1902. Han dog, i en ålder av 70 år, den 2 augusti 1927.

Skogsborg som det ser ut i dag. (Foto ur "Eklången förr och nu" arkiv)

Soldater i 1105 Eklången

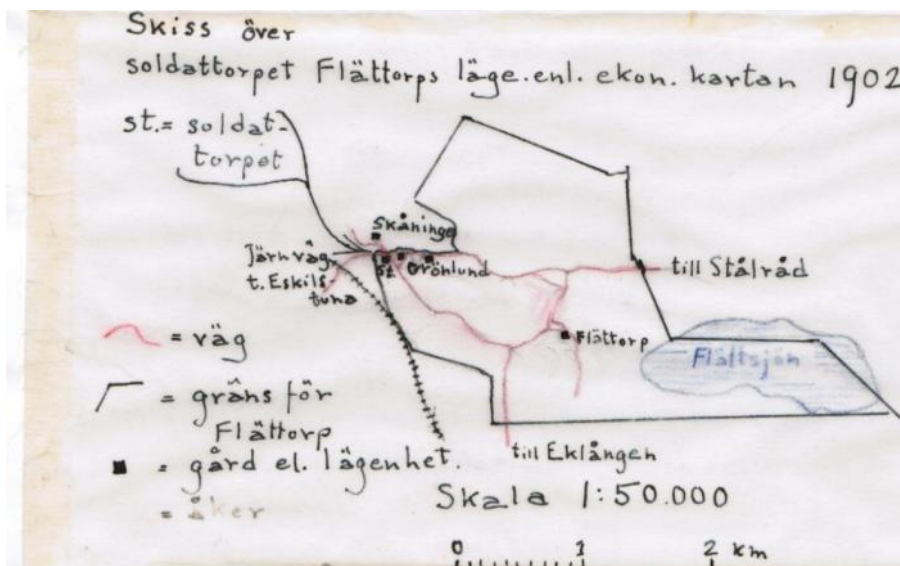
	Född år	Antagen år		Född år	Antagen år
Olof Simson		1675	Johan Ekbon	1759	1784
Oluf Johansson		1687	Per Lång		1790-08-03
Johan Tolkien		1675 ?	Anders Lång	1765	1793-10-26
Olof Eckberg			Petter Lång	1789	1810-06-22
(Olofsson)		1709-09	Olof Kagg	1801	1823-10-31
Anders Ekeberg			Eric Lång	1803	1828-11-04
(Simonsson)	1696	1716-06-20	Jan Eric Åhrberg		
Pehr Ekeberg			(Andersson)	1824	1844-11-23
(Simonsson)	1700	1719-11-2	Eric Wilhelm		
Pehr Ekeberg			Åhrberg	1857	1876-11-25
(Pehrsson)	1734	1757			

Soldater i 1106 Flättorp

Det andra soldattorpet var "Solhem" i Flättorp. Rotenumret var 1164 fram till år 1710 och 1106 efter detta år. Torpet låg på koordinaterna X657191 Y155247. Torpen finns inte kvar.

Siste soldaten vid detta torp var Carl August Flätt (tidigare Jonsson) född i Ärla den 21 januari 1855. Han blev soldat på luciadagen 1875 och tog avsked den 6 september 1902. Han avled den 11 maj 1921.

	Född år	Antagen år
Per Andersson		1675
Anders Erich		
Gröning (Ersson)	1693	1709-09
Anders Gröning		
(Andersson)	1724	1744-10-04
Jonas Flättman	1751	1778-12-13
Jonas Flättman	1754	1781-12-08
Olof Flätt	1776	1806-01-07
Jonas Flätt		
(Pehrsson)	1810	1830-10-13
Jonas Flätt		
(Elofsson)	1826	1848-09-16
Carl August Flätt		
(Jonsson)	1855	1875-12-1

Källor:

Uppsats i Ärla-Stenkivista Hembygdsförenings årsskrift 2009

Soldatregistret i Södermanland

Handlingar som Lars och Elisabeth Nilsson i Flättorp bidragit med.

Bidrag från Margareta Bergqvist

Soldattorpet i Flättorp nr 1106 (Solhem) omkring 1912.

Karl Johan Eriksson f. 1843 d. 1928, i mitten dottern Karin f. 1893 d. 1989 och Sofia Eriksson f. 1851 d. 1930.
 Soldattorpet finns inte längre kvar. Nedanstående kartbild , med soldattorpet inritat, från en karta 1883-84.

Foto och karta på denna sida har lånats ut av Gun Larsson f, Norman i Solhem

Eklångenssoldat med om att "befria" Skåne från Danmark

Den indelte soldaten i Eklången, Olof Eckberg stupade i slaget vid Helsingborg. Slaget utkämpades 1710 och var ett slag mellan svenskarna med 14 000 man och danskarna med 15 000. Svenskarna förlorade bortåt 3000 man danskarna ungefär 7 500 varav 2 600 fångar. Danskarna tvingades därmed att utrymma Skåne.

Eklångenssoldaten Petter Lång i slaget vid Sävar

Soldaten Petter Lång, f. 1789, hade, under namnet Per Wild, utmärkt sig i striden vid Sävar. När han var 21 år gammal blev han den 22 juni 1810 antagen för roten Eklången.

Slaget vid Sävar var ett avgörande slag under finska kriget, och utspelades den 19 augusti 1809. Det utkämpades mellan svenska och ryska styrkor under ledning av generalerna Gustaf Wachtmeister respektive Nikolai Kamenskij vid orten Sävar cirka 16 km nordost om Umeå. Det var det blodigaste slaget under finska kriget.

Omkring 600 ryssar och 400 svenska soldater fick sätta livet till under stridigheterna den 19 augusti 1809, med ännu fler sårade på båda sidor. General von Wachtmeister bedömde efter åtta timmars strider att den svenska styrkan löpte risk att bli slagen. Han beordrade reträtt mot Djäkneboda.

Svenskarna drog sig tillbaka till Ratan där svenska flottan låg men redan nästa dag stod ett nytt slag där. Wachtmeisters försiktiga handlande i slaget har kritiserats skarpt i historien.

Petter Lång fick medalj för sina insatser i kriget.

Bilden ovan skildrar scen från slaget vid Sävar

Soldaten Ekbohm från Eklången dog i Finland

Soldaten vid Eklångens soldattorp 1105 Johan Ekbohm f 1759, död 1790, gifte sig med företrädarens dotter, Brita Persdotter. Fadern var Per Ekberg. Ekbohm dog i Gustav III:s krig i Finland i Eelemä där Kungl. Södermanlands regemente låg i vinterkvarter. Evert Wahlberg uppger i Sörmlands soldatregister att Ekbohm dog på Eksjö lasarett vilket andra mer kritiska forskare säger är fel.

Källor:

Soldatregistret, Södermanlands regemente
Wikipedia
Margareta Bergqvist

Vill du forska om soldater och soldattorp i Sörmland?

Soldatregistret, Södermanlands regemente (P 10)
Indelningsverket från 1682 till 1901.
<http://soldatregister.p10.se/>

Malmköpingsortens hembygdsförening
Hembygdsgården, 642 60 Malmköping
<http://www.hembygd.se/malmkoping/>
e-post: mhbf@telia.com
Telefon: 0157-20204 (Fotomuseum) 0157-20389 (Verkstad /även fax/)

Centrala soldatregistret <http://www.soldatreg.se/>

Krigsarkivet vid Riksarkivet
<http://www.riksarkivet.se/default.aspx?id=2227&refid=1132>

En bra handledning i soldatforskning finns på
<http://www.algonet.se/~hogman/militaria.htm>

Landsarkivet i Uppsala
<http://www.riksarkivet.se/default.aspx?id=2508>

Margareta Bergqvist som släktforskat i över 20 år, till stor del om sin släkt i Eklången, påpekar att man inte kan hitta soldaterna i mantalslängderna eftersom soldaterna var skattebefriade. Möjligen blir man tvungen att åka till Krigsarkivet och läsa i rullorna eftersom de oftast inte är digitaliserade.

Om indelningsverket och Södermanlands Regemente

Det ständiga knekthålet

År 1682 lät kung Karl XI genomföra det "ständiga knekthålet" där den svenska allmogen ålades att ständigt hålla knektar till rikets försvar. På det sättet fanns en stående armé ständigt tillgänglig. Reformen kallades "det ständiga knekthålet" eller det "nya indelningsverket".

Alla brukare av mantalssatt jord i en socken skulle ställa upp en soldat.

Soldaten skulle ha ett torp med ett stycke jord att bruka. Södermanlands Regemente bestod av 1200 soldater organiserade i 8 kompanier.

Kompaniet bestod av 150 knektar, samlingsplats var kaptensbostället Kroberga.

1700-talets krig

Under 1700-talets många krig fick regementet nyuppsättas åren 1709 och 1714. År 1709 hade regementet förlorats till Poltava. Det nyuppsatta regementet deltog i slaget vid Hälsingborg 1710, i Pommern i slaget vid Gadebusch och förlorades igen vid kapitulationen i Tönning 1713. Det återigen nyuppsatta regementet deltog i kriget i Finland 1714, fälttågen i Norge 1716 och 1718, de ryska härjningarna i Sverige 1719 (striden i Södra Stäket) även dessa år med stora förluster.

Hattarnas krig i Finland 1741-42 gav också stora förluster, mycket på grund av dåliga förberedelser och bristande utrustning. Flera soldater dog i farsoter och av umbäranden än av stridshandlingar. De täta nyanställningarna av soldater medförde också att soldathustrur med barn fick lämna torpen för den nye soldatens familj. Utan annan hjälp än den som rotebönderna eventuellt gav.

Krigen fortsatte 1700-talet ut med krig i Pommern 1757-62 och i Finland 1788-90. Under finska kriget 1808-09 deltog delar av regementet kommenderade på skärgårdsflottan men också i striderna vid Ratan i Västerbotten. Även i detta krig skördade fältsjukan stora offer. Regementet var med kronprins Karl-Johan i Tyskland under kriget mot Napoleon 1814 men då med bättre utrustning och med en ledning som sökte spara svenska soldaters liv.

Soldater grävde kanaler

Under fredligare perioder, kanske mest under 1800-talet, blev soldaterna ofta utnyttjade vid olika statens anläggningar som byggnadsarbetare t.ex. på fästningar, kanaler och när stambanorna byggdes. Göta kanal byggdes också i huvudsak av soldater.

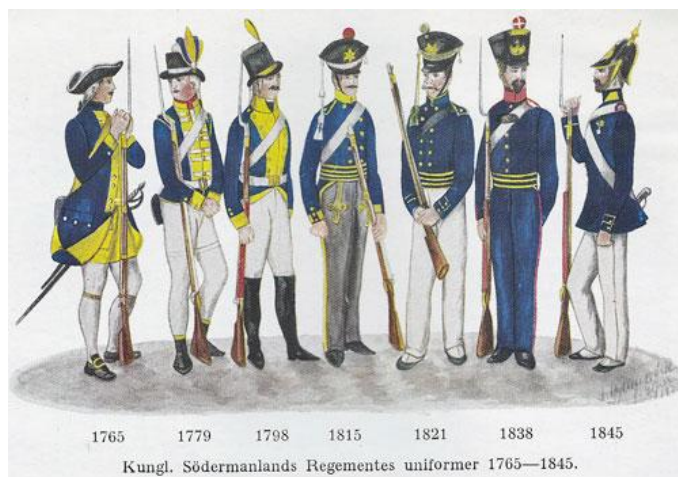
År 1901 upphörde indelningsverket och ersattes av den allmänna värnplikten. Soldaterna som fanns i rotarna fick stanna så länge de ville. En stor del begärde snart avsked. En del av dem som stannade gjorde handräckningstjänst under beredskapsåren på 40-talet.

Öster Rekarne kompani

Öster Rekarne kompani omfattade socknarna Stenby (1), Helgarö (13), Näshulta (9), Husby (16), Stenkvista (16), Ärla (17), Kjula (23), Sundby (6), Jäder (41), Barva (8)

Siffrorna inom parantes anger antalet rotar i respektive socken.

Kompani-indelningen är den indelning som gällde vid mitten av 1800-talet.

Fanjunkare Evert Wahlberg,

verksam vid Södermanlands Regemente 1942 till 1984, hade under många år haft som hobby att utforska de indelta soldaternas liv.

1998 överlämnade Evert Wahlberg sin forskning till regementet.

Det innehöll uppgifter om 1198 torp och 18399 knektar, allt väl katalogiserat och systematiskt redovisat.

Resultatet av hans forskning har digitaliserats och är nu tillgängligt på Södermanlands Regementes hemsida <http://p10.se/>

En hel del dokument om Södermanlands Regemente finns i Malmköpingsortens hembygdsförenings arkiv Hembygdsgården 642 60 Malmköping e-post: mhbf@telia.com

Slakten Åhrberg i Eklången

Korpralen **Johan (Jan) Erik Åhrberg**, född i Dunker den 19 december 1824, fick avsked på grund av sjukdom och fick, 1875, flytta från Eklångens soldattorp Skogsborg till Dalsäng. Hans hustru hette Maja Cajsa Jonsdotter, född 26 september 1815.

Jan Erik Åhrberg hade redan 1867 började förbereda sin pensionering då han fick en stuga på Hedtorps ägor (Hedtorpstugan* finns inte kvar) som han, när han fick avsked, skulle betala en liten avgift till markägarna (Koppartorp) för.

Men då det blev dags för flytt tilldelades Åhrberg torpet Dalsäng. (Se sid 8)

Hustrun dog 1894 och Johan Erik Åhrberg 1895 i Dalsäng. De levde således i Dalsäng i tjugo år mellan 1875-1895.

Innan Johan (Jan) Erik Åhrberg och hans hustru dog hann de få fyra barn, alla födda i Eklångens soldattorp. De var Karl Johan, född 1847, Jonas Alfred, född 1852, Ida Kristina, född 1854 och Maria Augusta, född 1858.

Maria Augusta Åhrberg gifte sig 1880 med **Erik Wilhelm Åhrberg**, född 1857.

Det förefaller en smula märkligt att bägge hette Åhrberg men de var inte släkt.

Det var nämligen så att Erik Vilhelm Åhrbergs far var soldat i Kjula och hette Ålund men fick soldatnamnet Åhrberg. På så sätt hade makarna samma efternamn då de gifte sig.

Johan (Jan) Erik Åhrberg efterträddes alltså av sin måg på soldattorpet no 1105 Skogsborg 1876.

Maria Augusta och Erik Vilhelm Åhrberg flyttade till Dalsäng efter Erik Vilhelms avsked den 6 september 1902. Erik Wilhelm dog 1927. Maria Augusta bodde kvar i Dalsäng till sin död 1936.

Deras barn, som alla föddes i soldattorpet var Hilma Maria född 1883, Ernst Vilhelm född 1885, Einar Valfrid född 1887 och Elisabet Augusta född 1891.

Augusta Åhrberg bodde i Dalsäng på somrarna men hos barnen om vintern.

Sonen Ernst Vilhelm Åhrberg sålde efter moderns död 1936 Dalsäng till Sylve Hallberg för 300 kronor.

Jan Erik Åhrbergs son, Jonas Alfred Åhrberg, f. 12 januari 1852, gift med Johanna Carolina Persdotter f. 30 nov. 1878 bodde vid Frideborg.

Det var deras son, Carl Åhrberg, f. 1881 som senare blev skräddare, landstingsman och riksdagsman.

(Se nästa sida)

Vid Frideborg hyrde även Karl Alfred Karlsson—han som skrev sina memoarer—en tid.

Erik Wilhelm Åhrberg 1908

Neg. indv. 70:6 D
Erik Wilhelm Åhrberg

Registerkort för Erik Wilhelm Åhrberg

Namn: ÅHRBERG, Erik Wilhelm Grad: Dist.korpral
 Bostad: Dalsäng Socken: Älsta
 Född: 1857 24/9 Tjänstgjort vid: I. 10 regte 6. komp. med nr. 1105
 Kom i tjänst: 1876 25/11 Erhöll avsked: 1902 6/9 Tjänstlår: 25 9/12
 I tjänsten ådragen skada: _____
 Erhöll svärdsmedalj: _____
 Underhåll åtnjutes från: 1907 1/10 Underhållsbrevets dag: 1908 31/3

Underhållsbelopp			
ant. underhållsbrev	efter uppställning sen	Penalen	utlösningsbelopp
	110 10/12		
	110 10/12		
49 - 24	100 - 60		
	400 - 50		

Anteckningar: Eklången
Pedagogiska Kal 2674 51: -
" 269 136: -
" 326 73: -
Död den 28/8 1927

* Hedtorpstugan vid Eklångens soldattorp, Koppartorp, finns med i husförhörslängderna 1815-1865. Här bodde då Chatarina Lång Olsdotter född 1767 och Chatarina Andersdotter, född 6 november 1801.

Carl Åhrberg

Carl Åhrberg dyker upp litet då och då i Eklånges historia. Dels var han den som 1908 startade en socialdemokratisk ungdomsklubb, den första politiska föreningen i socknen. Dels var han drivande när det gällde att starta en liknande klubb 1933.

Carl Åhrberg, Frideborg, var född 9 december 1881 -och dog 6 juni 1953. Föräldrarna var Jonas Alfred Åhrberg, och Johanna Carolina Persdotter.

Carl utbildade sig till skraddarmästare och var verksam inom nykterhets- och i arbetarrörelsen.

Han var ordförande för Socialdemokratiska Ungdomsklubben, SDUK, 1911-1916, ledamot av styrelsen för Ärla Arbetarekommun 1911.

Kommunalt verksam:

Ledamot av Ärla kommunfullmäktige 1919.

Ordförande i kommunalnämnden i Ärla 1928,

Ledamot i Ärla kommuns barnavårdsnämnd, nykterhetsnämnd, pensionsnämnd och skolstyrelse.

Landstingsman i Södermanlands läns landsting 1923-1946.

Riksdagsman 1918-1921.

Slutade sina kommunala uppdrag vid kommunsammanslagningen då storkommunen med Stenkvista bildades 1952.

I Ärlaboken beskrivs hans gärning på följande vis:

”Han var och förblev under hela sin förtroendetid den store motionären och reformatorn, som ville förändra och skapa nytt. Ofta mötte han, särskilt under de första åren, starkt motstånd för sina nya idéer. Men uthålligt kämpade han vidare och vann både anhängare för sina idéer och vidgat kommunalt anseende och förtroende.”

”Han arbetade med osjälviskhet och aldrig sviktande energi för kommunens bästa. Aldrig sparade han tid eller krafter, och aldrig krävde han ersättning för sina tjänster. Han utgör ett vackert exempel på en god kommunal förtroendeman. Herr Åhrberg blev också en av dem, som bildade avslutningen på den tids epok, som gick till ända i och med kommunsammanslagningen och bildandet av storkommuner.”

*Källor: Ärlaboken 1954
Riksdagens bibliotek, "Tvåkammarriksdagen 1867-1970, Ledamöter och valkretsar", band 1, s. 403.*

Källor sidorna 2–8:

*Södermanlands regementes soldatregister
Margareta Bergqvists släktforskning "Ättlingar till Jan Erik Åhrberg 1824-1898" samt bidrag med foton och handlingar
Handlingar som Göte Berg, Dalsäng, har ställt till förfogande
Sven Normans torpinventering, förvarade hos Ärla-Stenkvista hembygdsförening*

91:an lever men beväringen är avskaffad

Knekthållningen och indelningsverket innebar att Sverige hade en stående armé. Men makthavarna insåg att den inte räckte till för att försvara landet.

Därför beslöt 1812 års riksdag att införa en beväringssinrättning. Varje vapenför man mellan 20 och 25 års ålder förklarades tillhöra "beväringen" eller det "allmänna beväringsskicket".

Beväringens uppgift förklarades vara att i krigstid utgöra arméns och flottans förstärknings- och ersättningstrupper. Beväringen vid armén tilldelades regementen efter viss fördelning och utrustades och övades vid regementena. Övningarna "beväringsskicket", räckte först tolv, sedan fjorton dagar och utsträcktes 1858 till trettio dagar.

Beväringssinrättningen var alltså en slags föregångare till den allmänna värnplikten.

I början kunde beväringen skaffa en ersättare för sin beväringsskyldighet men 1860 utbyttes den rätten till rätt att köpa sig fri från övningarna. Den rätten togs bort 1872.

1892 kom värnpliktslagen med den allmänna värnplikten.

Som officiell term inom den svenska militären avskaffades ordet "beväring" 1941, även om det ibland fortfarande används i dagligt tal om värnpliktigt manskap.

Den 16 juni 2009 beslutade Sveriges riksdag med röstsiffrorna 153–150 att Sverige skulle avskaffa den allmänna värnplikten i fredstid och från den 1 juli 2010 ersätta den med en frivillig grundläggande soldatutbildning. Riksdagen beslutade vidare den 19 maj 2010 att ersätta värnpliktsutbildningen med en frivillig militär grundutbildning också kallad GMU.

Källor: Nordisk Familjebok, Wikipedia

Utdrag ur torpsyneprotokoll för Södermanlands regemente

Soldattorpen skulle med jämna mellanrum (3-5 år) granskas av rotebönder och militär personal samt en civilperson (kronolänsmän, nämndeman eller motsvarande). Granskningen protokollfördes.

I protokollen kan man få en beskrivning av torpet, fähus och andra uthus samt ägorna. Protokollen skulle alltid innehålla uppgifter om vilka brister och fel som skulle åtgärdas och om det var soldaten eller rotebönderna som skulle stå för arbetet och kostnaden.

Här är ett utdrag för Flätörp 1747-1815.

1747/6 1106 Flätörp.

Stugan utdömes, och en ny i stället, hwartill erfordras 32 timmerstäckar, 1 tiog tegel, 2 fl (fjärdingar) Kalk, 1 skeppund näf (e)r, 400 torf, 6 st nya fönsterrutor, hwilket alt värderas med arbetslön till 89:20

1754/3 Flätörp 1106 Gröning

Taket på Stufwan lagas med 4 lispund näfwer, 600 torf med arbetslön 13 daler 16 öre

En ny spis med ung 40 daler

Lås för stufwan och förstufwan 4 daler

1 tiog halm på Ladán 18 p:r (penningar) hengel, 2 fot stänger med arbetslön 7 daler (kopparmynt) Nytt fähus uppsattes för 100 daler d:o mynt

1760/13 Flätörp Gröning

Stugu med kammar och förstugu samt fähus til alla delar färdigt.

Tröskladan är näst förlorad men kan nu stå några åhr alenast taket blir täckt med 20 kiärfwar halm och arbetslön för 12:-

1763/10 1106 Flätörp Gröning

Till alla delar färdigt

1768/12 1106 Fletörp

Stufwan finnes på södra sidan af taket förloradt, som bör af-tagas och med 2ne sparrar och 4 st bräder förbättras

5:-

Et fästband skarfwás

2:-

1 skeppund näfwer till taket

30:-

Torf och arbetslön med en mullrefla

12:-

Gålfwet bör lagas med 3 teljor

6:-

55:-

1772/7 1106 Flatorp

Corporal Anders Groning

l:mo En stufwa med kammare, för öfrigt till alla delar behållen alenast mur och skorsten efter ungsalet bör i kulltagas och åter uppsättas hwartill pröfwás at gå en tunna kalk 3:-

Etthundrade tegel

7:-

Arbetslön

9:-

Stefoten rappas och lagas för

6:-

Ett lås anskaffas för för fähusdörn

2:-

27:-

1790/28 Flätörp 1106

Alla husen i lagildt stånd

1793/27 nr 1106 Flätörp

Stugan i godt stånd, allenast 2 rutor i sidfönstret blir insatt för

4

Syllmuren rappas för

8

Fähuset bör upwägás och ny syll undersättas för

1:32

Nytt lås för dörren

8

En loge, taket förbättras med 1 tjog halm på södra sidan

1:12

Nytt Lås för dörn

8

3 :24

1800/16 1106 Flätörp

Vice corporal Jonas Flätman.

Rotebönderne närvarande utom Anders Jönsson i Flätörp.

Stugan behållen när följande förbättringar skjett.

Taket på södra sidan lagas med 1 skålpund Näfwer som med torf och arbetslön

kan göras för -16

Golfvet omlägges med tillhjälp af 4 nya tilijor och

4 dynstockar för 2 -

Ungsgafveln och eldstället lagas med 15 fjärdingar

tegelstenar för -40

Stenfoten lagas och rappas, spiseln och skorsten rappas

1-

Mullrefvor på bagge sidor af taket göres nya för -24

Fähuset Nybyggt år 1798 med rymlig skulle i ganska godt

stånd.

Loge i behållit stånd när taket öfwer logkistan och

loggolfvet på södra sidan förbättras med 2ne tjog

halm med hängel och arbets lön för 5 -

Brunnen bör uprensas ooh ny plankbotten nedsänkas till före-

kommande af igenfyllning samt de 4 öfversta varfven göras

nya för 4 -

1801/18 1106 Flätörp Flätman

Rotebönderne närvarande. Alla reparationer fullgjorde efter sista husesyn.

1815/38 Flätörp Sold. Olof Flät.

Rotehållare närvarande.

Stuga med kammare, gammal men kan ännu några år äga

bestånd då

Taket omtäckes, hyartill 3 tjog Halm med torf och täckare gö-

res för 8

Hölet på Norra Långsidan lagas med 2 bräder spik och arbets-

lön - 32

Fönstren omblyas och 8 rutor insättes, hwilket kosta

3 -

Golfvet hopjämkas och 1 ny Plank inlägges samt fyllning under

golfwet göres för 1:16

Stenfoten rappas, spiseln lagas

tillsammans för -32

Loge med 2ne golf i godt Stånd, då en ny dörr göres på södra

långsidan -24

Taket på kroppen öfwer logkistan med 1 kiärfwe halm och ar-

betslön - 12

Fähus godt jorden undanskatas och Stenfoten rappas

- 16

Låsen för fähuset lagas

Källa: Torpbesiktningshandlingar för Södermanlands regemente samt utlånade dokument av Elisabeth och Lars Nilsson, Flätörp

Trasigt spåntak

Torpet Dalsäng

Dalsäng i dag

Dalsäng 1933

Torpet vid Dalsäng har ofta utpekats som soldattorpet men finns inte med bland de soldattorpet som räknas upp i Sörmlands regementets förteckning. På Dalsäng finns en skylt för soldattorpet nr 1091 men skylten har tillhört ett soldattorpet i Stålråd.

Det förefaller i stället som om Dalsäng fick bli bostad för soldater som tagit avsked eller soldatänkor ett s.k. donationsställe.

Vid avsked behöll den gamle soldaten sin lön till den månad han avgick och fick bo kvar i soldattorpet ytterligare en tid. Hade han tagit avsked efter 25 mars fick han bo kvar på soldattorpet till den 30 september. Om han fick avsked efter den 30 september kunde han stanna på torpet till den 14 mars året därpå. Men därefter måste han flytta och ge plats för den nye soldaten.

Soldatänkor hade samma rättigheter, dock fick hon inte lyfta återstående lön. Då tiden hon fick bo kvar på torpet löpt ut fick hon flytta, ofta till ett okänt öde.

I bland kunde det hända att den nye soldaten gifte sig med soldatänkan. Om en knekts son värvades som ersättare på roten kunde den gamle knekten och hans hustru få bo kvar som inhysingar på torpet.

Boende i Dalsäng

1875-1895

Här bor avskedade soldaten Korpralen Johan Erik Årberg, född 1824-12-19 i Dunker. Hans hustru hette Maja Cajsa Jonsdotter, född 1815-09-26 i Ärla.

1900

Nu bor arbetaren Johan Frans Wik, född 1850 i Gryt här. Han var gift med Svea Kristina Pettersson, född 1849 i Dunker och hade dottern Gerda Maya Charlotta, född 1884 i Ärla.

1910-1920

Erik Wilhelm Åhrberg, född 1857 i Kjula bor nu här.

Han gifte sig

1880 med Maria Augusta Åhrberg, född 1858 i Ärla.

Barnen var:

Ernst Vilhelm född 1885

Einar Vaifrid " 1887

1936 köpte Sylve Hallberg Dalsäng av änkan Augusta Åhrberg för 300 kronor.

1939 bodde en John Norrman i Dalsäng..

Fr vän: Hilma Åhrberg f 1883, Augusta Åhrberg f 1858, Nils Granberg f 1903 samtliga tre födda i Eklångens soldattorpet. Här utanför Dalsäng.

Nedan:

Ernst Vilhelm Åhrberg erbjuder, efter moderns död 1936, Sylve Hallberg att köpa Dalsäng för 300 kronor.

Strängnäs den 23/6 1867.

Att vara så som till soldatens ättling
Sylve Hallberg från Dalsäng till jag
o mina sekels vägnar göra följande
huruvida Eklängens jord är villeg i köpa
huse vid Dalsäng.

Jag får då först ontala att jag till
Konungens Befehlning blivit utgjort
ansökan om köp av jorden till Dal-
säng enligt suttelagen, då vi visse-
rade att om vi ej blev ägare till jorden
skulle huse rivis och allt gämnas
med moten. Så det var vår möjlighet
som nöjde, odlade och uppbyggde Dalsäng
ansökan om köp av jorden till Dalsäng
och ej låta
att till spellognar, varför huse på
köp av moten var enda möjlighet
att få Dalsäng att fortleva.

Vid ett besök vid Eklängen här om dagen
fick jag ryktisvis höra att Sun på Eklängen
fick talat om köp av huse och hade således
därigenom att komma i ett exempel löge.

Vi utbjuda köpför huse till ett pris
av 300 Kronor, vilken för Eden, som
ligger jorden är mycket billigt, och
vilken köpesumma till kan utbringa
något ett par år gammal hyror.

Om köpet kommer till stånd kom-
mer jag mycket att återkalla min
ansökan om köp av jorden en-
ligt suttelagen.

Jag anhåller därför mycket om
Sylve i detta brev.

Med utmärkt högsänt
Ernst Åhrberg

Sylve:

Förstakt E. Åhrberg

Sylve den 23/

Strängnäs

Avskrift av dokument från 1862 då rotheållarna överläter
Dalsäng till Åhrberg

Ljtnant Ernst Åhrberg
Strängnäs.
Som var i gårdagens brev
får jag meddela, att jag är
villig sälja huse till den
av Eden begärda summan
300. — Förstär de huse
vi vetad toga och rykten för
bevarad av det gamla och
ha en samma tanke då vi
tyckt att torpet bör återgå
till Roteherren.
För uppsättandet av siffrer
papper får vi väl nämna örens
komma om ett sammantvåffand
Högaktöringsfullt
Edith Hallberg

Utkast till köpbrev vid överlåtandet av Dalsäng till Edith Hallberg

309/3

Avskrift.

Transumt av inteckningsprotokollet, hållet
vid lagtids Sommaring med Öster Rekarne
Härad i Eskilstuna den 18 juli 1867.

§ 36. S. D. Begärdes intecknande af följande afhandling:

" För ett till någon del betrygga Årbergs framtid då Han icke förmår
tjena längre för Roten, hafva undertecknade Rotehållare åt honom utvisat
plats att bygga på och odla till litet åker i Eklängs Södra hage i grän-
sen mot Hedtorp, där äfven en bit till äng af Hedbergs mark torde lemnas
för dessa förmoner begäres intet af jordägarne så länge Årberg tjenar
men efter afskedstagandet bör någon liten afgift i dagswerken däraf
efter öfverenskommelse göras till jordegarne - eller 8 dagswerken årlige

Den foderlada som Årberg vid torpet uppsatt hwartill Roten till-
släppt timret, får anses som Årbergs tillhörighet, men bör af Hans ef-
terträdare lösas emedan hon är behöflig wid torpet. Likaså förhåller sig
med Boden wid torpet, den har Årberg sjelf kjøpt, äger således rätt att
antingen sälja heller bortflytta densamma som honom bäst synes.

Eklängen den 4 Juni 1862.

C. A. Lindqvist

Leur. Setterlund.

Närvarande vittnen:

Pehr Gustaf Öhlin

Carl Eric Hedlund

Eklängen.

Carlslund.

Handlingarna på denna sida har lånats ut av Göte Berg, Dalsäng

Här är gänget bakom "Eklången förr och nu"

Foto: Henrik Holmberg, Eskilstuna-Kuriren

*Fr.v. Mats Önnesjö Skogshyddan, bosatt i Eklången sedan 1958.
Roland Arrebäck, född och uppvuxen i Eklången. Bor numera i Eskilstuna.
Fred Hallberg barnafödd på Eklångens gård numera boende på Ålgarne.
Mario Matteoni inflyttad från Stockholm som sommarboende 2000 i Grindstugan.
Fastboende från 2004.
Tommy Eklånge född och uppvuxen i Eklången, bor i Asplund.
Björn Hallberg bror till Fred och uppvuxen på Eklångens Gård. Drev Gården 1979
– 2008. Bor numera i ett nybyggt hus på Hylläng.*

Det var tidigt sommaren 2009 som vi, sex medlemmar i Eklångens byalag, samlades i Grindstugan för att börja gräva i Eklångens historia. Vi kallade vår grupp och projektet för "Eklången förr och nu". Redan 1982 hade en liknande hembygdsgrupp startats inom det då nybildade Byalaget. Men projektet tynade bort, kanske främst på grund av brist på resurser. I dag fick vi ett betydligt bättre utgångsläge för vår forskning, dels genom datoriseringen och dels genom att vi fått bättre ekonomiska villkor.

Datoriseringen.

Vi har möjlighet att söka i arkiv -- t.ex. Eskilstuna stadsarkiv, kyrkoböcker m.fl. -- via dator och Internet. Vi behöver inte besöka arkiven i Uppsala och Nyköping för att forska utan kan sitta hemma vid datorn och leta i husförhörslängder m.m. På nätet kan vi också få tillgång till enskilda släktforskarens arkiv och söka i olika databaser. Vi kan kommunicera via e-post, skicka dokument och foton, beställakartor m.m. via Internet. Något som underlättas av att vi, nästan alla i vår by, har fiberbroadband tack vare ett tidigare gemensamt projekt.

Vi kan nu lägga in texter, dokument, foton, ljud, film m.m. i datorn. Hela vårt arkiv är digitaliserat.

Ekonomi

Då vi startade vårt projekt behövde vi alltså en dator med internetuppkoppling, skanner och kopiator och en videokamera för att kunna arkivera foton och andra dokument. Därför sökte vi och fick pengar ansagna för projektet från Leader Inlandet.

"Eklången förr och nu" fick 62057 kronor beviljade för projektet. Bidraget skulle, utöver dator, videokamera, ljudinspelare, skrivare och skanner täcka arkivkostnader, lokalhyra och löpande kostnader. Allt arbete är naturligtvis ideellt.

Fyra olika tidsperioder.

Vi delade in Eklångens historia i fyra olika perioder.
I. Jordbruksbygden Eklången. Tiden före järnvägen. (Fram till 1895.)
II. Stationssamhället Eklången. Efter att järnvägen kommit till. Stark expansion. Hantverk och näringsliv ökar. (Cirka 1896–1970.)
III. Eklången efter att tågen slutat stanna vid Eklången 1974 och järnvägen lagts ned 1994. Hantverken avvecklas affärerna läggs ner. (Cirka

1970 – 2004).
IV. Eklången i dag. Nutid. Fastboendet ökar. Bredbandet.

De områden vi främst har undersökt och dokumenterat är:

Personhistoria.
Torp o fastigheter.
Järnvägen och stationen
Företag, näringsliv och arbete
Organisationer, föreningar
Skolorna
Soldattorpen
Övrigt, fritid m.m.

Genom vår forskning har vi undersökt hur samhällsförändringarna i stort påverkat förutsättningarna för livet i Eklången. Varför skolor och butiker lades ner. Vad som hände när järnvägen försvann. Hur Eklången kom igen, efter en tids nedgång.

Bloggsida och informationsblad

Vi har kontinuerligt redovisat vårt arbete på en bloggsida på Internet vilket gjort att vi blivit upptäckta av släktforskare som söker sina eklångenrötter på nätet. Deras forskning har vi också kunnat ta del av.

Bloggsidan hittar du på <http://eklangenfonden.blogspot.com/>

Syftet med bloggsidan är att byalagets medlemmar och övriga bybor regelbundet ska kunna ta del av vårt arbete.

Vi har hittills givit ut 13 nummer av det här informationsbladet "Eklången förr och nu" i form av pdf-fil. PDF-filen har ett åttiotial prenumeranter. De får "Eklången förr och nu" via e-post. En handfull personer som inte har e-post får den i form av utskrift.

Andra informationsinsatser som vi gjort är den utställning som vi anordnade i Eklången gårds magasin den 28-29 augusti 2010. Cirka 250 besökare såg utställningen. Vi har också gjort en film om "Ett år med Eklången".

Gruppen har haft hjälp från många eklångenbor som bidragit med material och berättelser.

Även du är välkommen med bidrag till Eklångens historia!

Om du har bidrag
till Eklångens historia,
ta kontakt med någon
i projektgruppen!

Skolkort från Koppartorp skola 1945

I vårt arkiv har vi ett stort antal skolfoton. Oftast vet vi vilka barn som finns med på korten. Men inte alltid. Det här kortet från 1945 har vi namnen på de flesta. Men en del frågetecken förekommer.

Stående längst bak

1. Nils-Arne Persson, Hälsing
2. Karl Andersson, Björnhult
3. Börje Erksson, Långdal
4. Barbro Karlsson, Lindarsnäs
5. Rolf ?, ?
6. Majvor Lantz, Norlången
7. Karl-Gunnar Karlsson, Fiskartorp
8. Ingvor Lantz, Norlången
9. Knut Andersson, Lindarsnäs
10. Kurt Almrin, Sjöändan
11. Bengt Persson, Hälsing
12. Bengt-Erik Johansson, Grindstugan
13. Signe Johnsson (lärare)
14. Lars Kjällberg, Eklången
15. Kurt Johansson, Eklångens gård
16. Göte Pettersson, Hedmossen
17. John Eriksson (lärare)
18. Roland Arrebäck, Eklången
19. Sigge Gustafsson, Ängstorp
20. Edit Eriksson, (magisterns fru)
21. Sven Svensson, Stentorp

Sittande i mitten

22. Bengt Eriksson, Långdal
23. Britt Almrin, Sjöändan
24. Asta Pettersson, Eklången
25. Kerstin Almrin, Sjöändan
26. ? Persson, Segersta 4
27. Lillemor Kjällberg, Eklången
28. Birgit Karlsson, Lindarsnäs
29. Gertrud Almrin, Sjöändan
30. Gun Norman, Hult
31. Inga-Britt Karlsson, Lindarsnäs
32. Olov Johansson, Björkgläntan

Knästående

33. Per Pettersson, Nyckelberg
34. Stig Pettersson, Hedmossen
35. Stig Gustavsson, Ängstorp
36. Leif Zettervall, Eklången
37. Hans Johansson, Grindstugan
38. Kurt Andersson, Sågartorp
39. ?
40. Björn Dahlin, Åstugan
41. Folke Andersson, Segersta 3
42. Lennart Karlsson, Flättorp
43. Åke Persson, Segersta 4.

Foto och uppgifter lämnade av Roland Arrebäck
Kompletterande uppgifter: Gun Larsson

Kan du komplettera de uppgifter som saknas?

Har du några minnen från den tiden som du vill dela med dig av?

Ta kontakt med någon i projektgruppen!

Grindstugans historia

Varje hus och fastighet har tillsammans med de människor som bott där sin historia. Här får vi följa Grindstugans ägare och inneboenden.

Grindstugan i en målning från 30-talet. (Originalen ägs av Fred och Gunlög Hallberg)

Vi vet inte när Grindstugan i Eklången byggdes men det kan ha varit någon gång i mitten av 1800-talet.

Stugan byggdes som bostad åt statarna och arbetarna vid Eklångens gård. Huset bestod av en vanlig ryggåsstuga i timmer med vind.

Placeringen mellan ån och sjön strax öster om Åberget kan man idag undra över eftersom platsen är så skuggig men här har antagligen Gårdens utmarker gått.

I dag är huset omgivet av skog som skuggar en stor del av året och dygnet men en gång var berget kalhugget och markerna ner mot sjön bestod av ängar. Men heta sommarkvarnar är skuggan en välsignelse.

Vill man veta vilka som bott och levt i huset under husets historia kan man gå till kyrkböckernas husförhörslängder.

Fiskare, torpare, mjölkerskor och statare

Här bodde fiskare **Carl August Englund**, född 17 februari 1834 tillsammans med hustrun **Christina Juliana Blomqvist**, född 10 mars 1834. De har en fosterson **August Emil**, född 30 mars 1869 i Härjedalen. En moder **Anna-Louisa Pettersson Ek** vid Rinkesta och även **Stina Andersdotter**,

Karl Fredrik

född den 10 februari 1803 bor även här. Stina Andersdotter hade blivit änka den 21 mars 1856. Den 19 november 1895 flyttade hon till Dunker. Om henne och de övriga vet vi inte mer.

1880-1908 bodde torparen **Anders Fredrik Jonsson** och hans hustru **Johanna Sofia Lundstedt** i Grindstugan. De hade tidigare bott i Sjöstugan. Anders Fredrik Jonsson var född den 5 juli 1838 i Ärla och hans hustru i Lilla Malma den 5 april 1830. De hade gift sig den 26 december 1863.

Alma Sofia som 17-åring

När de flyttade in i Grindstugan hade de barnen **Karl Fredrik**, född 31 juli 1864, **Emil Oskar** född 12 juni 1872, **Axel Wilhelm** född den 9 mars 1875, **Ida Wilhelmina** född den 9 juli 1877 och **Alma Sofia** född den 5 maj 1880 samt **Ernst Algot** som föddes i Grindstugan den 13 maj 1883.

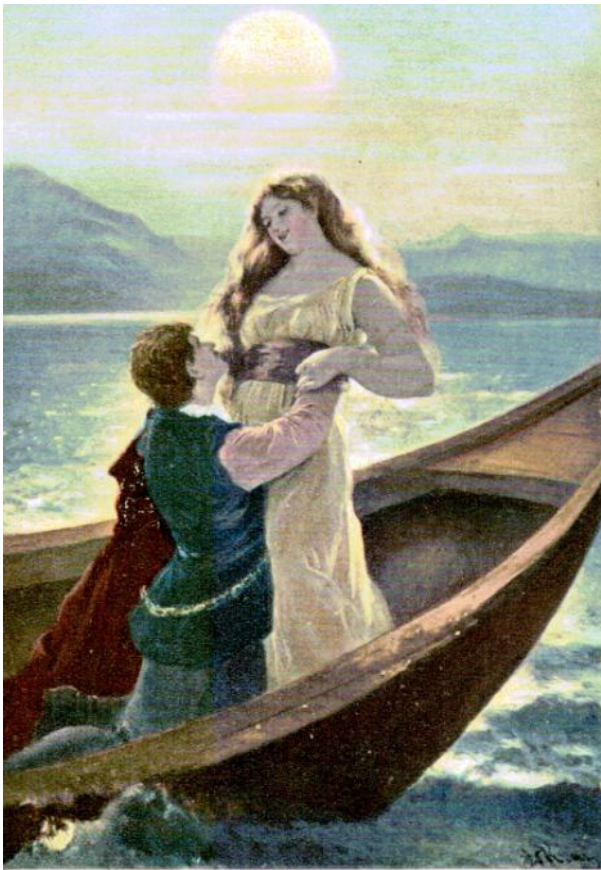
År 1900 bodde bara två av barnen kvar hemma och det är äldsta sonen Karl och yngsta dottern Alma Sofia.

1908 dog Anders Fredrik och Alma Sofia mötte **Johan Thornell** från Limslätt i Barva. De gifte sig 1909 och flyttade till Bjurskärrsäng och senare till Barva. Med sig har de Alma Sofias bror Karl och änkan Johanna Sophia.

Alma Sofia och Johan som nyförlovade

Kärleken blommar i Grindstugan

Soärmeri.

ranbergs Konstindustri Aktiebolags Förlag, Stockholm, No. 7210.

Ax.n.

Alma Sofia Andersson tycks ha varit en omsvärmad ung dam medan hon bodde i Grindstugan. Det övre brevkortet är avsänt i Eskilstuna och stämplat i Eklängen 1904. Avsändaren har bara skrivit initialerna Ax.n. Vem det är vet vi inte men kortets motiv talar ju för sig självt.

Vidstående brevkort saknar både datum och avsändare. Men avsändaren har med mycket liten stil skrivit på bildens vita utrymme.

Vi har inte lyckats tyda all text men tror att den vertikalt skrivna texten till höger lyder:

”Kinder så röda, ögon så blå, herligt att sådana barn kunna få”

Texten överst på det vita fältet kan tydas som: ”Ser Alma Alfild och Astrid?”

Observera att brevkortet är adresserat till ”Jungfrun” Alma Andersson.

Avsändaren kan vara densamma som ovan.

Varför brevkortet saknar frimärke kan man bara spekulera över. Har någon frimärksamlare ångat bort det, eller har avsändaren överlämnat kortet personligen eller skickat det i slutet kuvert? →

Brevkorten har disponerats av Gunnel Ewert, Sjöstugan.. Hon är dotterdotter till Alma Sofia Andersson.

Gunnel Ewert, som idag bor i Sjöstugan, är dotterdotter till Alma Sofia.

- Mormor sa till mig att de hade det så fattigt att de till frukost tvingades att äta kräftor som de fångat i ån, berättar Gunnel.

En bouppteckning

Den 22 februari 1908 dog alltså 70-årige förre torparen Anders Fredrik Jansson, Eklångens Grindstuga i Ärila socken. Dödsorsaken var lunginflammation. Han var född den 7 maj 1838. Med vid bouppteckningen den 9 juni var änkan Johanna Sofia, sönerna Carl Fredrik, Emil Oskar och Ernst Algot samt dottern Alma Sofia. Kallade till bouppteckningen var även döttrarna Emma Katarina och Ida Wilhelmina samt sonen Axel Vilhelm. Emma Katarina var gift med Carl Erik Pettersson i Ingelsta, även han kallad till bouppteckningen.

Närvarande var även C. A. Carlsson och A.G. Eriksson vilka intygat riktigheten i bouppteckningen som är inregistrerad som nummer 84 vid lagtima ting i Väster och Öster Rekarne härads tingslag 1908.

Hela bouppteckningen slutar på 294:87. (i 2007 års penningvärde 12827.68) Begravningskostnader på 75 kronor och bouppteckningskostnaden på 5 kronor avgår varför det blir tillgångar värderade till 214:87 (9337.15) kvar för arvingarna att dela på. Det mesta i form av husgeråd som glas, porslin, handdukar, lakan, grytor, flaskor, ljusstakar, möbler, sängkläder m.m.

Bland de inventarier som värderas till fem kronor (218.15) eller mer märks: En chifoné värderad till sex kronor, en dragkista sju kronor, en skänk fem kronor och två väggur för sammanlagt fem kronor. Där finns också en violin som värderas till fem kronor och ett vävredskap för tio kronor samt den avlidnes gångkläder trettio kronor.

Kontanter till hundra kronor och sjuttio två öre (4363.15) fanns i ett sparbankstillgodohavande i ÖsterWästerRekarne Sparbank enligt bankbok no 11228.

No 84.

Den 1908 den 9 juni förrättades bouppteckning efter F. F. Torparen Anders Fredrik Jansson från Eklångs Grindstuga i Ärila socken, vilken afles den 22 Februari 1908 och efterlemnar följande stärbhus delägare.

- 1) Enkan Johanna Sofia, närvarande
- 2.) Nydöds sön Carl Fredrik, närvarande
- 3.) " dottern Emma Katarina, gift med Carl Erik Pettersson, Ingelsta, kallad
- 4.) Nydöds sön Emil Oskar, närvarande
- 5.) " " Axel Vilhelm, kallad
- 6.) " dottern Ida Wilhelmina, kallad
- 7.) " " Alma Sofia, närvarande
- 8.) " sön Ernst Algot, närvarande

Säct utgjafte under edlig försik tillse af enkans samt sön Carl och dottern Alma samt antecknades och värderades i följande ordning.

6.) " dottern Ida Wilhelmina, kallad

7.) " " Alma Sofia, närvarande

8.) " sön Ernst Algot, närvarande

Säct utgjafte under edlig försik tillse af enkans samt sön Carl och dottern Alma samt antecknades och värderades i följande ordning.

Tillgångar			
Mässing 2 Gynstakar	1 10	1 10	
Silver 1 Stof	3 00	3 00	
Stoppen 3 Planar	4 50		
2 Fäskor	2 00		
4 Bankar	3 00		
1 Trappakare & 1 Skofa	2 00	11 00	
<i>Lösen 5000</i>			15 00
<i>Transp art</i>			
<i>Sofier</i>			

Transpart		15 61
<u>gjen & skåp</u>		
1 Bygget	4 00	
4 Kjøkkammer med 1 Dagg	2 50	
2 Bygget	35	
1 Kamring osv / Byggetjern	1 25	
1 Koffertkammer & 1 Kamring	40	
2 Sjøplater	50	
1 Sjød & 2 Bredkopper & 1 Handfat	1 45	
1 Skåp	75	
1 Dags og 1 Pil	75	
Kamring osv gaffler	1 00	
1 Hf med sked	40	
2 Sjøtaker	50	
2 Diverse skåp	75	15 44
<u>Glas & Porcelain</u>		
2 Skåp	1 00	
Diverse glas	1 25	
12 Fallikar	2 00	
6 par Kjøkkopper & 1 Grøddkanna	1 75	
Diverse Porcelain	1 20	7 94
Diverse Krukke & 1 Stenmantel	1 50	1 50
" 5 Bæker	50	50
<u>Møllers & Husgerådssaker</u>		
1 Skifanier	6 00	
1 Dragkiste	7 00	
1 Skåp	5 00	
1 Skåp	1 50	
1 Sjø	3 00	
1 Sjø	1 50	
2 Bard	4 50	
2 Stolar	1 50	
1 Kamring	1 25	
1 Sjø	3 00	
2 Wågjer	5 00	
Transpart		39 25 40 10

12 Fallikar	2 00	
6 par Kjøkkopper & 1 Grøddkanna	1 75	
Diverse Porcelain	1 20	7 90
Diverse Krukke & 1 Stenmantel	1 50	1 50
" 5 Bæker	50	50
<u>Møllers & Husgerådssaker</u>		
1 Skifanier	6 00	
1 Dragkiste	7 00	
1 Skåp	5 00	
1 Skåp	1 50	
1 Sjø	3 00	
1 Sjø	1 50	
2 Bard	4 50	
2 Stolar	1 50	
1 Kamring	1 25	
1 Sjø	3 00	
2 Wågjer	5 00	
Transpart		39 25 40 10

1 Skrin og 1 Kiste	1 00	
1 Lås	2 00	
1 Hf, 1 Standa og 1 Kerna	75	
1 Kiste	3 00	
Håndredskap	10 00	
Spærstol og håndredskap	50	61 50
Håndredskap	75	75
<u>Kiime & Sjøkläder</u>		
1 Bardduk	1 50	
2 Servetter	1 25	
15 Sakar	15 00	
2 Fæker	3 00	
6 Omgatt	2 70	
48 Skåpduk	15 60	
4 Luffter Gavelin	5 00	
<u>Sjøklæder</u>		
3 Skåp	75	
3 Skåp	5 25	
3 Skåp	2 25	
1 Fæke	3 50	
2 Fæller	3 00	
1 Fæll	4 00	61 80
Den oflådnes gang kläder	30 00	30 00
<u>Kantanta penningar ubil sportbanker</u>		
bak med Peters Heter Kerner Nper =		
bak ch 11 2 38	1 00 75	1 00 75
Summa tidgang		2 94 88
<u>Skulder</u>		
Begreplings ambkastvoger	75 00	
Begreplings fællene	5 00	80 00
<u>Issets beholding Straver</u>		
Summa Straver		2 14 88

3 Skåp	5 25	
3 Skåp	2 25	
1 Fæke	3 50	
2 Fæller	3 00	
1 Fæll	4 00	61 80
Den oflådnes gang kläder	30 00	30 00
<u>Kantanta penningar ubil sportbanker</u>		
bak med Peters Heter Kerner Nper =		
bak ch 11 2 38	1 00 75	1 00 75
Summa tidgang		2 94 88
<u>Skulder</u>		
Begreplings ambkastvoger	75 00	
Begreplings fællene	5 00	80 00
<u>Issets beholding Straver</u>		
Summa Straver		2 14 88

Det er sijnit riktigt uppgjort og det er
 noget med nifja og uterkef er staldet
 og utlemmandt, slijger under edelig
 fæpittelen.

Sklangt binnstuga sam ofuan
 Jekanna & Sofia Janssons
 Karl Fredrik Nils Jofier
 Nærvarandt med hængteckningen
 Emils Ekvar Ernst, Algotk
 Fællene efter uppgjort uterkef og
 viderkast uterkef sam ofuan
 Ed. Janssons fællene
 Begreplings og viderkastvoger
 Sklangt fællene hængteckning fa
 klarer ni are nifja
 Emma Katarina Carl Erik Petersen
 Axel Vilhelm
 Ida Vilhelmina

Källa:
 Kopia av bouppteckning efter Anders Fredrik Jansson i
 Grindstugan. Originalt ägs av Gunnel Ewert vars mormor
 var den avlidnes dotter.

De 1908 vid lagtima ting i Västerås och
 Peter Eriksson härad i Angolag,
 Gief denna bouppteckning under O. C. 24 in-
 gifterna följande

St. Kärnkällens ägare:
 Skrifvelot

Grindstugan ingick som sagt i Eklångens Gård och tjänade som bostad för gårdens arbetare.

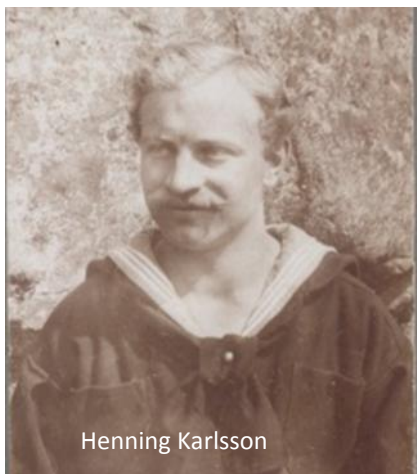
Till Grindstugan kom Elsa Matilda Gill som mjölkerska. Hon var född den 10 oktober 1891 i Lyftinge, Bro i Västmanland.

Elsa Matilda Gill

Elsa hade blivit änka 1914 men gift om sig den 11 juni 1916 med Henning Karlsson som var född den 26 maj 1888 i Åstugan Eklången. (Han var bror till Karl-Alfred Karlsson som skrev sina memoarer.)

När Elsa gifte sig med Henning Karlsson bodde hon i Grindstugan i Eklången. Henning arbetade på Eklångens Gård.

Henning Karlsson

Deras barn var Astrid Linnéa Matilda Karlsson, född 27 oktober 1916 och Alvar Karlsson, född 30 september 1917, död 17 augusti 1977.

Som pensionärer bodde Henning och Elsa på Bryggaregatan i Eskilstuna.

Elsa dog den 17 september 1965 och Henning den 6 oktober 1966 i Eskilstuna.

Ägarna till Skogaholms bageri bodde i Grindstugan

Gustaf och Edit Eriksson köpte Eklångens Gård samt Sågen av Elsa Mattson 1928 och sålde Gården till Edith Hallberg 1934.

Gustav och Edits yngste son Bengt, som var född på Eklångens Gård 1920, berättade i en intervju att Greta och Knut Eriksson, som hade Knut Erikssons Finbageri sedermera Skogaholms bageri, bodde i Grindstugan på somrarna.

(Fred Hallberg intervjuar Bengt Eriksson (född 1920) om Eklångens Gård. Band A1.1.)

Här bodde nu Carl Otto Karlsson, född 1889 i Götlunda och hans hustru Sofia Olsson, född 1889 i Ärla. De hade barnen: Carl Erik Helge född 1914 och Helga Elvira Matilda född 1917. Någon av de allra äldsta i Eklången har berättat att det i Grindstugan bodde en duktig fiolspelare. Det var förmodligen Erik Johansson som var arbetare på Eklångens Gård. Hans fru hette Aina. De hade barnen Etel och Kurt. Erik flyttade till Eskilstuna 1945.

Erik var morbror till Bertil Johansson som tillsammans med sin fru Ingegerd flyttade in i Grindstugan 1945.

Det berättar Bertils söner Bengt o Hans Johansson som den 19 maj 2009 kom på besök i Grindstugan. Här bodde de som barn med sina föräldrar.

De berättade att de bodde fem personer i Grindstugan: Föräldrarna Bertil och Ingegerd Johansson, sönerna Lennart, Bengt och Hans.

Lennart är född 1927, Bengt 1932 och Hans 1938.

Pappan jobbade som statare och diversearbetare på Eklångens Gård. Huset bestod då av kök och ett rum i nedervåningen och vindsammaren med sovrum på övervåningen. Bengt och Hans fick sova på vindsammarn medan föräldrarna sov i det intilliggande sovrummet på övervåningen. Lennart sov i köket.

Köket var utrustat med en vedspis. Jordkällaren vid Åberget användes. När familjen skulle ha smör fick mamma gå och hämta i jordkällaren. Men så småningom fick de ett litet kylskåp.

Vattnet pumpades upp med handpump i köket från en brunn intill huset men dricksvatten måste hämtas från en källa nedanför berget.

Dasset låg i kortändan av magasinet där

föräldrarna höll höns och gris. I rummet innanför köket gjordes i bland plats för ett bordtennisbord där pojkar och deras kamrater spelade pingpong.

Föräldrarna var snälla och toleranta och lät pojkar hållas. Föräldrarna kom från Dunker, Bertil från Ånhammar och Ingegerd från Ulrikslund.

Bertil Johansson på 50-talet

Erik Johansson 18 maj 1950

Måndagen den 6 februari

Till minne av Erik Johansson

Nu tystnat har fiolen Din
Och aldrig mer "Violen min"
Och andra Dina glada låtar
Skall ljuda vid vår midsommardans!

Att klaga ju ej batar
En glädje var, att Du där fanns.—
Den som har sin själ uti musik,
Blir virtuosen lik,
För bägge ha en gudagnista,
Som de aldrig se'n kan mista.
Och nu vill jag tro, att uti högre zoner

Du lyssna får till underbara toner!
Tack, Erik!

Edith Hallberg

Nekrolog över Erik Johansson

att inta arbetsposition om det var så att de satt och vilade sig.

Efter skolan jobbade Bengt i en torvmosse och gjorde kupor. Sedan som springpojke hos CV Heljestränd och på Stålstämpelfabriken och Kirurgiska Instrument. Blev verkstadsfilare och smärlare. Började köra lastbil hos Eskilstuna Bryggeri och för Coca-Cola. Därefter som taxichaufför i 25 år fram till pension.

Hans Johansson sommarjobbade som bodbiträde i Georg Anderssons affär tillsammans med Sune Nilsson. Sedan i butiker i Stallarholmen och Malmköping och slutligen som taxichaufför i Ärla och Eskilstuna. Även han fram till pensioneringen.

I dag bor Bengt i Ekorneberg och Hans i Ärla.

I samband med skifte på Eklångens Gård tillföll Grindstugan den 20 juni 1968 Björn Hallberg samt Björns syster Barbro Lundqvist.

Grindstugan hyrdes periodvis ut som sommarstuga till olika personer.

2 juli 1987 köpte Sven Olof Persson Grindstugan av Hallbergs för 50 000 kronor.

Huset hade då stått obebott en tid och var då ganska förfallet.

Man kallade det för Spökhuset.

Sven Olof rustade upp huset och sålde Grindstugan den 2 juni 1989 för 300.000 kronor till Laila Forsell och Jan-Olov Berggren,

De ägde stugan fram till den 6 juni 1990 då de sålde till Tommy Andersson för 355 000 kronor.

Tommy och hans familj hade Grinstugan som sommarbostad men efter en skilsmässa hyrde Tommy, som arbetade vid Brottsförebyggande Rådet i Stockholm, ut huset till socialnämnden i Eskilstuna några år.

Socialnämnden upplät huset till eskilstunabor med missbruksproblem som arbetade med att komma ifrån sitt missbruk.

Den 3 februari 2000 sålde Tommy Andersson Grindstugan till de nuvarande ägarna Gunilla Björklund och Mario Matteoni.

De kom från Stockholm och hade Grindstugan som sommarbostad de första fyra åren innan de renoverade och byggde till. 2004 blev de fastboende i Grindstugan och Eklången.

Ovan: Grindstugan på 40-talet.

T.v. Lennart och Birgit Johansson.

Nedan: Bengt och Hans Johansson vid besöket i Grindstugan maj 2009.

Bertil Johansson var född 1 april 1904, Ingegerd Johansson den 7 november 1905. De är begravda i Dunkers kyrka.

Bertil arbetade som statare och diversearbetare på Eklångens Gård som brukades av Sylve Hallberg.

Då Bertil och Ingegerd flyttade in i Eklången 1938, bodde de först i statarlängan men flyttade in i Grindstugan 1945.

I statarlängan bodde också Hilmer och Ester Karlsson (Hilmer var kördräng), Sigge (rättare) och Edit Sjöldin, Bergsten och Nordlund.

Sylve Hallberg verkar ha varit en bra arbetsgivare. Hans berättar bl.a. att Sylve alltid annonserade sin ankomst genom att vissla eller sjunga när han, utom synhåll för arbetarna, nalkades arbetsstäl- lena för att arbetarna skulle få en chans

Grindstugan på 50-talet (Svenkt Flygfoto)

Ingegerd med grisen (Foto: Hans Johansson)

Grindstugan 40-tal. (Foto: Hans Johansson)

Grindstugan i dag. (Foto: Eklången förr och nu")

Hitta *din* fastighets historia!

När du vill veta vilka som tidigare ägt din fastighet

Uppgifter om ägarförhållanden efter 1933 får du från ett utdrag av fastighetsregistret på Lantmäteriet, Kundcenter.

Lantmäterigatan 2, 801 82 Gävle

E-post: kundcenter@lm.se

Tel: 0771-63 63 63

Fax: 026-65 16 44

www.lantmateriet.se

Uppgifter längre tillbaka kan du beställa från:

Närmaste landsarkiv i Riksarkivet:

www.riksarkivet.se

e-post: landsarkivet.hla@riksarkivet.se tel 010-476 70 00 (kl 9:30-12)

Gå in på hemsidan så hittar du ett beställningsformulär att fylla i.

Akter 1933 - 2008-05-31 beställs hos Landsarkivet i Härnösand

www.im.ra.se

e-post: im.hla@riksarkivet.se

tel 010-476 80 00 (kl 9:30-12)

När du vill veta vilka som tidigare bott i fastigheten

Börja med att söka i kyrkböckernas husförhörlängder i den socken som fastigheten är belägen, i vårt fall Ärla.

I husförhörlängden finns alla boställen i socknen upptagna och de personer som bodde där.

Böckerna är ofta indelade i volymer som sträcker sig över ett antal år. Börja sökningen i den senaste husförhörlängden och leta upp din fastighet och notera personerna där. Leta dig där efter bakåt i tiden genom de äldre husförhörlängderna. När du inte längre hittar din fastighet i husförhörlängden så är det antagligen så att du hittat startpunkten för din fastighet.

Här är de vanligaste internettjänsterna för husförhörlängderna (samtliga tar en avgift för att du ska få söka):

Landsarkivet Uppsala, som bl.a. har kyrkböcker för Sörmland www.riksarkivet.se/

Arkiv Digital, www.arkivdigital.se

Genline, www.genline.se

Ancestry, www.ancestry.se/ (Möjlighet till en 14-dagars gratis provperiod)

Bokserien "Svenska gods och gårdar"

Under 1930- och 1940-talet fanns ett förlag som gav ut bokserien "Svenska gods och gårdar".

Kanske finns uppgifter om din fastighet med där.

Den av böckerna som innehåller uppgifter om fastigheter i Ärla socken är "Norra Södermanland; Västerrekarne, Österrekarne, Villåttinge, Åkers och Selebo härad" som kom ut 1938.

Böckerna kom till genom att personer från bokförlaget åkte runt i den svenska landsbygden och fotograferade fastigheter. Ägaren till respektive fastighet fick en blankett att fylla i med uppgifter om fastighetens storlek, byggnadsår, jordtyp, ägare och lite historia om fastigheten m.m. Uppgifterna och fotot publicerades i boken.

Boken finns på Eskilstuna bibliotek "Eskilskällan".

Den finns också i digital variant på DVD

<http://obdr.se/sodermanland.html>

Den kostar cirka 300 kronor.

Samtal med tidigare ägare och boenden

De tidigare ägarna och de som bott i fastigheten vet naturligtvis en hel del..

Fråga om hur länge de ägt eller har bott i huset, vilka förändringar de gjort, vem de köpte fastigheten av, när de köpte, om de har foton eller andra dokument från förr, om de har släktforskat o.s.v.

Grannar kan också vara en informationskälla.

Dramatiska händelser i Eklångens historia

Allt var inte bättre förr. Bland anteckningar och notiser i Ärla sockens kyrkböcker hittar man sådana som handlar om eklångenbor som drabbats av plötslig död.

Här är några från 1700-talet.

Kvinna drunknade i Eklången

Bonden Olof Olsons hustru, Anna Andersdotter, drunknade i Eklången den 4 mars 1758. Anders Andersson i Fiskartorp hade kört ner ett par oxar genom isen och det var då Anna och några andra försökte rädda oxarna som hon försvann i vaken utan att de övriga märkte

något. Det var först då man efteråt saknade henne som man fann henne drunknad och död.

Hennes man var bortrest till Strängnäs på samtinget när olyckan hände.

Bonde hittades död i Flättorps hage

Förre bonden Per Andersson i Åstorp, 60 år gammal, hittades liggende död i Flättorps hage den 14 april 1756. "Av starka drycker överlastad".

Pigan Karin gick i sjön

Pigan Karin Persdotter, 21 år, från Norlången gick i sjön den 22 juni 1767 på grund av olycklig kärlek. Hon begravdes i tysthet och avsides lagd på kyrkogården.

Källa: Ur artikel i Eskilstuna-Kuriren "Drag ur Ärla församlings historia" av kyrkoherde Ragnar Redelius 1929.

Ett mord i Ärla den 20 november 1825

enligt ett obduktionsprotokoll, funnet i Medicialhistoriska databasen vid Linköpings universitet.

Protocoll hållet öfver den Medico Legala undersökning, Som nedannämnde dag blifvit företagen å Flickans, Stina Lotta Carls dotters i Lilla Hällaren och Ärla Församling, döda kropp, till följe af erhållen Remiss ifrån Höglöfl, Landshöfdinge Embetet af innehåll, att Bonden Eric Larsson i Lilla Hällaren, Söndagen den 20:de November, så slagit ofvannämnda Flicka att hon deraf dödt.

Flickan Stina Lotta Carls dotter, som den 16:de October detta år fylde 10, år, hade vid pass 14 dagar före den 20:de November blifvit antagen uti tienst hos ofvannämnde Eric Larsson. Hennes Mor har blifvit död för 4 a 5 år sedan, och hennes Far, (.Bror till Eric Larssons Hustru), upgafs vara artillerist vid Svea Artillerie.

Maja Stina Anders dotter (.Eric Larssons Hustru.) och deras Dräng Olof Olsson

ginge Söndagen, den 20:de November, klockan omkring 9 f:m: till Gudstjensten i Ärla Kyrka. Eric Larsson med båda sina Barn, Gossen Lars 4 3/4 år och Flickan Anna Lotta 2. år blefvo de enda hemmarvarande. Eric Larsson var då, enligt sin Hustrus intygande, redig till sinnes, nychter och till sinnes stämning sig fullkommeligt lik. Tillgång till 2 co bränvin, som fants i huset var honom icke från stängd. Han upgafs äga den oseden, att stundom förtära mer deraf, än han kunde tåla, och att, i detta tillstånd, vara häftig till sinnes, sträng och stundom i någon mohn Våldsam.

Dottren Stina Ols dotter i Södertorp 15. år gammal, hade klockan half till 12 om middagen kommit till Lilla Hällaren och i förstugan träffat Eric Larsson, sysselsatt med granrisqvistars handlenande och utläggande derstädes. Under samtal med honom, märkte hon, att Eric Lars-

son var något rusig, men anmärkte icke då någon upretad sinnesförfattning hos honom.

Stina Ols dotter geck derefter in i stugan och en stund derefter Eric Larsson. Båda Barnen voro då inne i stugan och då dörren till förstugan vid ett tillfälle af dem öppnades, så blef tjenste flickan Stina Lotta af Stina Ols dotter sedd i förstugan, visande ett ängsligt och sorgeligt utseende. Stina Lotta hade litet derefter inkommit i stugan, men ingendera af dessa båda flickor tilltalade den andra Dock anmärkte Stina Ols dotter, att Stina Lotta oroligt och ängsligt fäst sin blick på Eric Larsson, som dervid yttrat: "bläng på mig Du, jag sitter väl kvar; Jag har Skåpet på den ena sidan och Bordet på den andra och faller intet af stolen." Då börjde Stina Lotta att gråta; hvarvid Eric Larsson åter yttrade under vrede: "Jag har brändt mig på

Eldtången ock det för din skuld Moster som icke vill säta", hvarvid han tillagdt för Stina Lotta en anvisning till helfvetet.

Lilla Sonen Lars skall till en flere dagar derefter, till Lilla Hällaren kommen grannhustru hafva yttrat, att hans Far Eric Larsson, slagit Stina Lotta med Eldtången, hvilket han äfven sjelf vid arresteringen skall hafva erkändt. Men ofvannämnde Flicka Stina Ols dotter hade under sitt ofvanbemälte besök vid Lilla Hällaren, som påstod en half timme, icke kunnat se på Stina Lotta att hon då var slagen, ehuru omständigheterna af bränningen på Eldtången m:m: föranleda till denna förmodan.

Då Hustru Maja Stina Anders dotter och Drängen Olof Olsson kommo hem ifrån Kyrkan klockan efter 2. e.m, funno de Eric Larsson, jemte båda Barnen sofvande i Sängen; men saknande tienstflickan Stina Lotta, gingo de ut att söka henne, och funno henne död, liggande med hufvudet på en Snöplog vid ett Äppleträd nära Stugans gafvel, vänd med högra sidan nedåt marken, klädd i tröja, i en genom nötning mycket trasig kjortel, trasigt linne, förkläde, Ullstrumpor på fötter och ben, men med endast en känga på ena foten. Till Klädernes våldsamma sönderslitning var intet tecken, äfvensom icke eller till någon Blod å dem, å Flickans Kropp, ej eller på marken. Luftens temperatur var öfver 0 grader. Sedan flickans Stina Lottas döda Kropp blifvit inlagd uti en Bod, hvartill Drängen Olof Olsson gömde nyckeln, begaf sig hustrun Maja Stina med sina Barn till Pålskällan i Lilla Medlösa Socken, utan att väcka Eric Larsson. Hon återkom icke till Lilla Hällaren, förrän derpåföljande Tisdag, sedan Mannen blifvit af Fjerdingsmannen bortförd.

Genom de frågor, som med lika mycken varsamhet som enkelhet framställes till lilla Gossen Lars, har anledning yppats därtill, att Stina Lotta efter liden handa verkan, befunnit sig vid ett tillfälle på trappan, som föres till Förstugan, och derifrån fallit på hufvudet ned i marken ifrån 6½ quarters höjd, qvarliggat där en

stund, men sedan under qvidande och jämmer krupit till Äploträdet, där hon sedan befants död liggande.

Vid likets yttre undersökning, voro följande förhållanden att anmärka:

1:o Hullet något ringare än vanligt vid denna ålder, men utan all missbildning och utan tecken till sjukdomsanlag.

2:o En starkt mörkröd blånad började med en spets vid 10:de Ryggkotan, och sträckte sig därifrån triangulärt utföre hela Ryggen samt sidwärts öfver båda Höftbenens öfre ränder (.cristae saperiores osscium innominatorum.) till samma Bens öfre och främre utskott (. Spina anterior superior) å båda sidor och följande äfven samma båda Bens främre ränder utföre, nedåt båda Lårens yttre sidor; Hvarvid märkes, att hela denna starka blånad intog utan minsta afbrott hela den kvadratyta, (.öfver Ländkotor och Sätets tjocka Kött, (nates sell clunes) som begränsas af ofvannämnde yttre linier av Uti oafbrutit sammanhang sträckte sig samma blånad ännu vidare öfver båda Lårens både bakre och yttre sidor till 3 tum nära hvardera Knävecket. Endast Lårens främre yta var fri. Hvar som helst på denna yta som Knifven genomskar Hud och Muskler, träffades starkaste blodutgjutningar i cellulosan samt uti och emellan Musklerne. Likaledes äfven vid Ryggmusklarne; Alt i förening med betydlig svullnad, men utan öppet Blodsår.

3:o Täta men spridda blånader här och där af olika form på båda Benens (.crurisutriäesqve) både yttre och äfven främre sidor.

4:o En annan hiskelig blånad hade sin äfven oafbrutna utsträckning från 1:sta Ryggkotan, tvärt öfver båda skulderbladen, och intagande hela deras Yta ända ned till deras nedersta vinklar, sammanhängande äfven öfver hela denna del af Ryggen med en litet utdragen spets nedåt ända till emellan 8:de och 9:de Ryggkotornas processus spinose, så att spetsen af denna blånad på en Knapp tum nära sammanflöt med den under

N:o 2 beskrifne nedre blånaden. Vidare sträckte den sig till och öfver båda axlarna och därifrån sammanhängande intog hela den vänstra armens hela yta rundt omkring ända ned till Handleden med stark svullnad särdeles omkring Armbogs ledgången med ymnigaste blodutådringar i och under huden, samt i de Muskulösa delarna och sådan contusionering i de senare, att förarmens (antibrachie) muskel = fästen på öfvre armpipan (os huméri) aflossat och dess halfva nedre ända Låg blottad i blodextravasatet, likväl utan fracktur och utan öppet Blodsår i huden.

Hela högra öfverarmen (.Humerus). var intagen af dylik blånad, men något mindre Qontunterad och med endast tätt strödde Blånader rundt omkring förarmen (Antébrachium).Naglarna voro blå.

Vid Hufvudets yttre undersökning före kom en oval blånad, intagande högra ögonbrynet och af 1 ½. tums vidd i sin största diameter med ett litet Blodsår i dess medelpunkt. En dylik symmetrisk på vänstra sidan, dock med den skilnad, att den sträckte sig öfver och intog trackten af Tinningen och Aponevrosis temporalis samt Musculus temporalis med ett litet Blodsår i samma aponevrosis, med därunder liggande blodutådring som äfven genomträngt Muskeln. En rund blånad af 3/4 tums diameter under hakan. Sedan hufvudets yttre betäckningar blifvit frånskiljde, förekommo följande därunder varande blodutådringar:

1:o En af 2 tums diameter midt öfver sutura Lambdoidea och fagittalis, där ossabregonatis förena sig med os occipitis i margo sagittalis och lambdoideus.

2:o En af 1½. tums diameter öfver angdlus mastoideus ossis bregmatis-sinestre. 3:o En trekantig triangulär med 2 tums sidor å samma ställe på högra Sidan. vid hufvudskålens öppnande förekom ett tunt lager af blod utådring på flere ställen emellan cranium och hårda hjernhinnan särdeles på de ställen som svara emot nyss nämnde blånader, så att dura mater på desse ställen var lossad från cranium. Hårda hjernhinnan (.dura

mater). var till sin nästan hela pars cephalica starkt inflammerad, äfvensom arachnoidea och pia mater. Hjernans blodkäril voro till det högsta updrifne. Dura mater, afsköljd i vatten och torkad med linne, visade emot dagen altigenom en hög röd färg. Stora hjernans bakre lobar voro på ytan af deras substantia corticalis äfven starkt inflammerade, äfven som lilla hjernan. Vattnet i hjernkamrarne var blodfärgat, och i basis cranii utgiuten blod till en knapp matsked. Intet bildningsfel Kunde i hjernan uptäckas. Bröstets innanmäten voro alla i naturligt godt skick, utan sjukdoms symptom eller missbildning; men såsom följd af det häftiga våldet på skulderbladen och ryggen emellan dem, var lungornes hela yta emot ryggen starkt inflammerad.

Bukens samteliga innanmäten voro likaledes friska och utan tecken till sjukdomstillstånd; men småtarmarne voro till en lindrig grad inflammerade, icke genom något å dem anbringat direct våld, men consensuett genom Huvudskadorne och den ytterst häftiga retningen på Ryggmärgen.

Lilla Hällaren i Ärla Socken d: 5. Decem-ber 1825.
E S Bogman.

Af de flere Personerne af båda könen, som voro närvarande vid undersökning- en, underskrifver
Olof Söderberg kronofjärdingsman.

I öfverensstämmelse med de iakttagel- ser, som uti Besigtning Protokollet inne

fattas, förklaras de beskrifne skadorne i Hufvudet vara till deras verkan ovillkorligt dödande; äfven som att den utomordentligt häftiga retningen på hela Nervsystemet, af Rygggradens och öfrige delars vidsträckta mörbultning, icke kan annorlunda anses än såsom ovillkorligt dödande, hälst som, om än hufvudskadorne icke funnits, och om än Nervretelsen af de öfrige icke genast haft lifvets förlust till påföljd; så hade likväl oackadt Läkare konstens alla åtgärder, så gränslösa Bulningar upkommit att ett hectiskt dödsätt icke kunnat förekommas; hvilket attesteras icke allenast på förr aflagd Embetes Ed utan och nu med denna min Edeliga förpligtelse, så sant mig Gud hjelpe till Lif och Själ, bekräftas.

Eskestuna den 15 Decem-ber 1825.

E S Bogman. □

Ung flygare havererade i Eklången.

Atlantflygaren, trodde Stålbogaborna.

En ung studerande, A. Molér från Aeroklubben i Skåne, måste på torsdagseftermiddagen nödlända i Stålboga. Molér var på väg till Bromma, men tvingades, då han kommit in över södra Södermanland ned av kraftiga regnbyar och moln. I Stålboga hade han ämnat nödlända, men kolliderade med en elektrisk ledning. Maskinen störtade i sjön och sjönk så gott som omedelbart.

Föraren lyckades emellertid göra sig fri och tog sig i land oskadad. Folk som sett olyckan och kommit till platsen hjälpte flygaren till handlanden Erikssons gård. Härifrån ringde man till tävlingskontrollen vid Häradsängen och sedan Bromma fått ett meddelande utsändes folk därifrån, som hämtade Molér till Stockholm.

Den havererade maskinen var försäkrad. Den försvann icke helt under vattenytan, då platsen, där den störtade, är ganska grund. Genom kollisionen med ledningarna uppstod strömbrott i Stålboga.

Ett rykte spred sig ganska snart i Stålbogatrakten att det var atlantflygaren Charles Backman, som gått ned i Eklången.

Fru avvärjde tågolycka

FRU AVVÄRDE
Fort. från första sid.

Ljppblock av den storlek som syns på bilden rasade från bergsvägen ner på banvallan och blockerade spåret. Inspicering i berget är med all säkerhet varsaklös.

20 kubikmeter stenblock rasade ner på banvallan

Tack vare instinktiv känsla, rådhets och övishets kunde fru Edith Hallberg, Eklångens gård, på fredagen medverka till att förhindra en tågkatastrof. Det var hennes förtjänst att ett ras på banvallan mellan Eklångens och Stålbogas stationer hann upptäckas innan ett persontåg från Eskilstuna mot Stockholm kom till platsen någon timme senare.

Fru Hallberg hade varit ute och promenat, då hon vid 14-tiden i riktning mot banvallan hörde ett konstigt hasande ljud.

Fort. sid. 2.

Liftare troddes vara misstänkta individer

det låget avgick ett persongagn-förstärkt godståg från Eskilstuna till Acla 25 minuter efter det ordinarie persontågets avgångstid. Likaså blev några andra, senare tåg på linjen något försenade.

Något skändt ras kunde man sevägen inte se från sin promenadväg, men hon visste att just i den plats varifrån ljudet hörts ans på sin sidan en brant bergvägg, som stupade ner mot banvallan. Fru Hallberg underrättade sonen Eyvise om vad hon hört, och så hon misstänkte att det kunde vara fråga om. Denne ansåg dock icke mera troligt att det var ljudet från ett träd som föll, vilket han mor hört, då han visste att i anslutning på gården höll på med saganverksamhet i träcken.

Men fru Hallberg kunde trots förklaringsen inte bli fri från sina misstankar, varför hon ringde järnvägsstationen i Eklången och berättade vad hon hört. Stinsen Lennart Slotteby skickade därifrån ut banvakten Torsten Gustavsson, som med sin cykelbesök åkte mot Stålboga och snart kunde konstatera, att fru Hallbergs misstankar varit fullt befogade.

Spåret var spärrat av kraftiga stenblock och stenar som rasat ner över banvallan. Totalt torde de ha varit cirka 20 kubikmeter sten som låg på banvallan och över Eklån. Larm om det inträffade togs och en del tåg blev försenade i väntan på att SJ-personalen skulle kunna röja undan stenblocken från banvallan.

Det persontåg som skulle ha ått från Eklången - klockan 6.40, från Eskilstuna och mot Stockholm, blev således en timma och tio minuter försenat, medan ersontåget från Stockholm, vilket skulle ha nått det förstannu-å tåget i Eklången 16.40, fick utställas i Stålboga. I stället för

den betydligt lägre än vallen liggande sjön Eklången. Det är därför lätt tänkas sig vad som hänt om rasen inträffat just när något tåg passerat, eller om rasen hade upptäckts i tid utan åstadkommit tågerspörring och ett sågätt vält mer i sjön.

Gruvexplosion krävde 20 offer

Bluesfield, West Virginia.

TT-Reuters.

Minst 20 man uppges ha omkommit vid en gruvexplosion nära Bluesfield på fredagskvällen. Mer än 100 och 200 man befann sig i gruvan vid explosionen. Drygt ett 60-tal man rapporteras ha blivit inslagna drygt 100 meter under marken.

Det håller att gå på!
Eskilstuna-Kuriren håller att ta!
Prenumerera för 1958!

20 december 1957

Texten berättar om att fru Edith Hallberg förhindrade en tågkatastrof för tåget mellan Stålboga och Eklången.

Fru Hallberg hade varit ute på promenad och hört ett konstigt hasande ljud åtföljt av en kraftig duns.

Hon misstänkte ett ras på banan.

Fru Hallberg ringde järnvägsstationen och berättade om sin misstanke. Stinsen Lennart Slotteby skickade ut banvakten Torsten Gustavsson som kunde konstatera att fru Hallbergs misstankar var befogade.

Totalt hade cirka 20 kubikmeter sten rasat ner över rälsen

Klippet t.v. är odatrat. Men Carl Backman försvann spårlost över Atlanten med sitt flygplan den 16 maj 1939. Haveriet i Eklången måste alltså ha inträffat strax efter detta.

SINNESNÄRVARO RÄDDADE TVÅ

Olyckan inträffade 1967

Lastbilen slogs i spillror vid den oerhört kraftiga kollisionen. Bakre hjulpåret blev kvar framför loket medan den söndersmulade förarhytten hamnade i höjd med första vagnen. På andra sidan tågsättet spreds lastbilens last av virke ut. (Foto: Bosse Andersson.)

— Jag hade kört upp på spåret och var på väg över. Plötsligt fanns det inget fäste i snön för framhjulen utan fören gled ner i diket. Jag backade upp på spåret igen för ett nytt försök. Då såg jag ljussignalen och hörde klockan ringa... Det är chauffören K G Wettermark, 47 år, från Sollentuna som berättar om för-

bil och ett persontåg vid Eklången på fredagsmiddagen. — När jag hörde tåget komma rusade jag bort från bilen. Ögonblicket efter kom en fruktansvärd smäll. Lastbilen smulades sönder i spillror. Lokföraren Börje Wenäll från Katrineholm visade lika stor sinnesnärvaro. När han insåg att det inte fanns en chans att rä-

ddade med all säkerhet hans liv eftersom lokets främre del blev svårt inträckt.

Genom olyckan blockerades spåret i flera timmar med tågförseningar på linjen Eskilstuna—Stockholm som följd. På fredagskvällen hade man emellertid lyckas rätta upp och trafiken kunde återupptas i nor-

Bränder i Eklången

Hagstugan

Hagstugan hette ett torpställe på Koppartorps ägor. Där fanns ett torp och en ladugård. Till torpet hörde en liten åker som nu är igenplanterad. Torpet var under senare år uthyrt som sommarbostad, tills en brand ödelade stället 1955. (Källa: Byalagets karta)

Stationshuset

Det gamla stationshuset i Eklången totalförstördes vid en brand i augusti 1997. De tre brandkårenna från Malmköping, Årila och Eskilstuna fick inrikta sig på att rädda intilliggande byggnader.

Kristineborg

Brann ner den 17 mars 2004. Det nuvarande huset byggdes upp samma år.

Svaneborg

Strax efter klockan 14 på lördagen larmades räddningstjänst om en brand i en villa i Ludvigsborg. Villan gick inte att rädda utan brann ner till grunden. Ingen människa skadades.

När branden utbröt var det ingen hemma i huset och det var en granne som larmade räddningstjänsten. Vad som orsakat branden är inte känt. (Ur E-Kuriren publicerad 29 november 2008)

Gökotta vid fornborg

Årets gökotta ska begås vid Ogaklevs fornborg vid Slytan **lördag 11 maj kl. 08.00**. Alla är välkomna.

Ogaklev är den bäst bevarade fornborgen i Eskilstuna kommun. Den är belägen på en bergshöjd i Ärla socken. Borgen är 220 gånger 130 meter stor och begränsas av branta sluttningar. I övrigt omgärdas den i norr, nordost och väst av en 230 meter lång, 1,5-6 meter bred och 0,2-2,5 meter hög stenvall. Det finns två ingångar till borgen, en i nordväst och en i söder. Innanför den senare finns en sank fördjupning som kan ha använts som vattengrop. Strax utanför borgen finns tre terrassliknande parallella avsatser. Ta med matsäck.

Vi samlas på parkeringen vid Ogaklev (se karta) kl. 08.00

Städning av badet med korvgrillning

Vi samlas till den årliga städningen av badet **söndagen den 26 maj kl. 10.00**. Efter städningen bjuder Byalaget på grillad korv och annan förtäring. Samling vid badet.

Byalagets nästa styrelsemöte

blir den **9 juni** hemma hos Tommy Eklånge.

Midsommarafton

Förberedelser för midsommarfest på planen mitt emot Sågen blir **torsdagen den 20 juni** dagen före midsommarafton.

Vi samlas klockan 17.00 för att ha trevligt och klä midsommarstången.

Var med och besluta om Eklången

Eklångens Bredbands samfällighetsförening, Ebsf, har årsmöte **lördag 29 juni kl. 15.00**. Alla medlemmar är välkomna. **Eklångens Byalag** har årsmöte direkt efter bredbandsamfällighetens möte. Alla är välkomna. Plats: Tältet mitt emot Sågen.

Höstmarknad

Dagen för Höstmarknad är föreslagen till **lördag 28 september**. Byalagets årsmöte bestämmer dag.

Banvallen till vandrings- och cykelled

Denna vinter har banvallen varit flitigt använd av skidåkare, Ärla IF har gjort fina spår. Bibbi Molander i Byalagets styrelse har kontakt med Cykelfrämjandet som kommer att ansöka om penningbidrag för att göra en förundersökning om möjligheten att anlägga en banvallsled på den nedlagda banvallen.

Bibbi har också fått styrelsens uppdrag att skriva ett förslag till byalagets remissvar till "Cykelplan för Eskilstuna kommun".

Tomt till ev. bystug Den 12 mars fick byalagets kontaktperson med kommunen i markfrågan, Mats Önnesjö, besked från John Pedersen på Mark och fastighetsavdelningen. Pedersen berättade att markundersökningarna av miljösituationen på f.d. järnvägen inte givit några alarmerande resultat. Kommunen kommer därför att gå vidare i förhandlingarna med Trafikverket med sikte på att förvärva marken.

Mycket talar för att kommunen köper marken av Trafikverket. Byalaget kommer då att ansöka om att hyra marken mitt emot sågen av kommunen.

Byalagets styrelse går nu vidare med att begära ett förhandsbesked om bygglov för en bystuga på tomten.

Förhandsbesked söker man om man har planer på att bygga något som kräver bygglov. I förhandsbeskedet prövas om det man vill bygga kan tillåtas på platsen. Då får man tidigt reda på om det man planerar att bygga överhuvudtaget är möjligt att bygga på just den plats som man tänkt sig.

Båtbrygga vid Eklången

Gunilla Sellerstam har samlat ett sextio-tal namnunderskrifter för att be Gustav Larsson att bygga en båtbrygga för byns båtägare.

Nu återstår bygglov från kommunen.

Isplanen

Pumpen vid isplanen är trasig och går inte att reparera. Tommy Eklånge testar en pump som han har hemma, funkar den så ska en likadan köpas in.

Vägföreningen

Vägföreningens höll årsmöte den 28 april i Pingstkyrkans lokaler. Mötet beslöt bl.a. att uppdra till styrelsen att kalla till ett extra möte under hösten för beslut om en extra utdebitering. Pengarna behövs för att täcka framtida utgifter för bl.a. asfaltering av sträckan Alberga-Grinda. Senast vägen asfalterades var 1993. Den sittande styrelsen omvaldes för det kommande verksamhetsåret.

"Eklången förr och nu"
ges ut av en projektgrupp i Eklången.
Redaktör: Mario Matteoni

"Eklången förr och nu" kommer ut med fyra nummer om året och skickas som pdf-fil via e-post till prenumeranterna. Prenumerationen är gratis.

Du kan prenumerera genom att sända din e-postadress till ordochbild.mario@telia.com

Om du har bidrag till vårt arkiv kan du kontakta oss på samma e-postadress.